

Ægypten fremhævede som et afgørende punkt, at Pakistan forblev en enhed, medens *Saudi Arabien* kraftigt understregede, at der ikke måtte ske nogen indblanding i et lands indre anliggender. Udover de arabiske lande i Afrika omtalte kun tre afrikanske lande Østpakistan: *Tanzania*, *Zambia* og *Sierra Leone*. Sidstnævnte land foreslog, at der blev udsendt en FN goodwill-mission bestående af observatører. I forbindelse med missionens udvælgelse pegede Sierra Leone på, at dette kunne ske i samråd med flygtningehøjkommissæren og menneskerettighedskommissionen. Om nabolandene i Syd- og Sydøstasien kan anføres, at *Iran*, *Thailand*, *Nepal* og *Afghanistan* holdt sig i uforbindende vendinger, idet sidstnævnte land benyttede lejligheden til vendt mod Pakistan, omend i forbindelse med en omtale af selvbestemmelsesretten i de udestående kolonispørgsmål, at kræve selvbestemmelsesret for Pakhtoonistan. *Ceylons* indlæg var ligeledes holdt i uforbindende vendinger, men med understregning af nødvendigheden af, at der ikke skete nogen indblanding i et lands indre anliggender. Af interesse er det måske, at *Malaysia* og *Indonesien* ikke omtalte Østpakistan. De to lande havde været nævnt i pressen i forbindelse med mulige mæglingsbestræbelser i forholdet mellem Indien og Pakistan. I flere indlæg foruden Sovjetunionens og Storbritanniens, jfr. ovenfor, var der dog venlige bemærkninger til Indien f. eks. gennem udtryk for forståelse for Indiens store vanskeligheder og anerkendelse af den måde, hvorpå Indien behandlede flygtningeproblemet; f. eks. var dette tilfældet i Norges og Sveriges indlæg.

Et andet gennemgående træk i indlægene var henvisninger til generalsekretærens redegørelser og vurderinger, således som de senest var kommet til udtryk i forordet til beretningen til generalforsamlingen samt støtte til og i enkelte tilfælde direkte endossering af de skridt, FN i almindelighed og generalsekretæren i særdeleshed havde taget.

Af vestlige lande ud over de vestlige stormagter kan nævnes, at *Canada* ikke kom direkte ind på situationen omkring Østpakistan, men at man i en generel sammenhæng rejste spørgsmålet om, hvornår en intern konflikt nåede et sådant omfang og kom til at berøre så mange lande, at konflikten ikke

mere kunne betragtes som et indre anliggende. Fra canadisk side besvaredes spørgsmålet ikke, men blev netop kun rejst som udtryk for et problem. *Holland* begrænsede sig i det store og hele til at udtale håb om, at FN's tilstedeværelse i området ville forbedre mulighederne for hjælpearbejdet. *Belgiens* befattning med Østpakistan var mere omfattende, hvilket nok hang sammen med Belgiens medlemskab af sikkerhedsrådet. Belgien kunne endossere de skridt, generalsekretæren havde taget for at henlede sikkerhedsrådets opmærksomhed på situationen. Det var vigtigt, at man handlede i overensstemmelse med artikel 2, stk. 7 i pagten, men FN kunne på den anden side ikke blive passiv, når fundamentale principper i pagten som menneskerettighederne blev udfordret, eller det var sandsynligt, at de ville blive det. Det pakistanske forslag om udsendelse af en særlig komité fra sikkerhedsrådet blev hilst velkomment, og det blev fremhævet, at Pakistans regering gennem denne beslutning havde vist forståelse for, at når en intern politisk konflikt førte til så megen nød og greb ind over andre lades territorier, var det nødvendigt at inddrage det internationale samfund. FN ville miste meget af sin troværdighed, såfremt organisationen forblev upåvirket af omfanget af den menneskelige tragedie, som overgik flygtningene. Uden at tage parti i striden og uden at ændre pagtens tekst, hvorledes, spurgte den belgiske udenrigsminister, kunne man her opmuntre parterne til at søge en fredelig løsning? Kunne man oprette undersøgelseskomitéer og stille „good offices“ til rådighed for parterne? Kunne FN opfordre parterne til at akceptere forlig eller voldgift? Skulle denne fredelige procedure udgå fra et regionalt niveau, eller skulle man tværtimod inddrage lande, der klart ville have interesser i denne del af verden? Det var disse spørgsmål, man havde foran sig, og verden ventede på svar, der ikke alene kunne gøre det muligt at lindre den menneskelige elendighed, men også fremfor alt løse de underliggende problemer. Foruden at udtrykke håb om, at man ville forfølge de muligheder, der lå i et FN-bidrag til intern pacificering og forbedring af forholdet mellem de to lande, udtrykte man fra belgisk side håb om, at fredssøgende („peace-seeking“) institutioner tillige ville være op-